

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$, an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$,
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insetiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a două órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiese care publi-
cajune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VIII.

Blaș 29 Ianuariu 1898.

Numérul 4.**Spre catastrofă.**

Există Nemesis. Nedreptatea nu poate birui în veac. Dreptatea răsburătoare trebuie să-și facă datorința.

Patria noastră acum de trei zeci de ani e victimă guvernării liberales. De trei zeci de ani sistemul acesta a grămadit nedreptăți. A confiscat drepturile singuraticilor, ale societăților, ale poporilor și mai pe urmă a confiscat chiar și drepturile lui Dumnezeu. În locul dreptului s'a înclocuit forta și arbitriul, în locul lui Dumnezeu — statul.

Sistemul acesta nu e o proprietate a patriei noastre. E marfă de import, care până a nu sosi la noi făcuse rătă prin tôte țările apusane, unde și-a și arătat ródele.

La noi, tocmai fiind că a sosit mai târziu, și ródele se arată mai târziu. Dar ele nu pot lipsi, se ivesc și se vor năpăstui asupra noastră încă numai de acum înainte.

Cel dintâi rod al sistemului liberal de guvernare este sérăcirea generală. Nu e vorba aici despre recolța slabă a anului trecut. Răul acesta a agravat bólă, dar bólă era cu mult mai veche. Nică nu e vorba despre decadența și sérăcirea aristocrației și a marilor proprietari. El cad, în locul lor vin alții, de-a rîndul aristocrații din Legea veche. Perirea lor cade sub alte criterii de judecată. Vorba e de sérăcirea țărănimii.

Țărani decid sórtea unei țărăi. Dacă ei se află în bunăstare și progres, atunci țara întregă e avută, pentru că este, cine să pórte și să pórte ușor sarcinile publice. Din contră sérăcirea țărănimii, a claselor de jos, duce nerestisibil la catastrofă țara întregă.

Este óre cine, care să tragă la îndoélă nespusa sérăcire a țărănimii? Nu este óre un adevăr cunoscut, că cele zece degete ale celor două mâni sint de ajuns pentru a număra pe acei ómeni dintr-o comună cât de înfloritor, cări nu ar fi datori în nică o parte?

Seim, că principiul modern al mercantililor e, că datoria progresivă a singuraticilor, pe cum și a statelor dovedesce spirit de întreprindere, pentru că creditul face posibilă înavuțirea cu bani străini. Dar mercantiliile ultă, că țărăimea împrumuturile nu le ieă pentru a face acuiziționă nouă, ci pentru a măntui, ceea ce are, și că țărănuil mai pe urmă nu mai poate să plătescă împrumutul contras, pentru că dinsul din moșie nu poate scôte cele 10—12 percente, ce trebuie să le plătescă după împrumut, ne cum să mai pótă scôte ceva și pentru óre care amortisare din capital.

Resultatul al doilea al sistemului liberal de guvernare este sérăcirea statului însuși. Budgetul Ungariei în cesti din urmă 30 de ani s'a urcat cu mai bine de 200 de milioane. Si care e rezultatul? Resultatul e, că poporul a ajuns deja acolo, că nu mai poate purta sarcinile publice. De altă parte

molochul liberal nu vre, să țină cont de contribuvenți, ci urcă mereu cheltuelile fără de a socoti, că óre fi va cu putință a acoperi acele cheltueli.

Pe calea acésta se ajunge și s'a ajuns deja la deficit. Budgetul se inchie, ce e drept, încă tot cu ceva escedente. Dar totul e numai frasă, și deficitul cu finea acestui an nică cu frase nu se va mai pute acoperi.

Si atunci?

Dar ce întrebăm noi de atunci? Nu vedem óre, că de însămăntător crește și se lătesce deja și al treilea rod al liberalismului, — socialismul?

Ce e socialismul? E însoțirea ómenilor flăminți, miseri, fără adăpost, fără pânea cea de tóte zilele.

Omul, care e aproape de mórtea cea mai crudă, de mórtea prin fóme, are omul acesta ideal, aspirațione a fară de aceea de a se sătura, de a sătura pe al săi, de a îmbrăca nevasta și copilașii? Se poate aștepta de la un ast fel de om, ca să se însoflășcă pentru ceea ce e bun, nobil și frumos, când pe dinsul fómea îl chinuesce?

Socialistul n'are Dumnezeu, n'are patrie, n'are națiune, n'are nimic, pentru că el e peritor de fóme.

Socialismul e fétul sistemului liberal a guvernare.

Si nu e óre ingrozitor, în ce măsură se lătesce acest morb social în frumosa noastră patrie? Nu trece zi, în care să nu cetim despre revolte de ale

Feuilleton.**Ode Festa**

conciunata ex occasione felicissima faustissi-
maque iubilaei annorum quinque et viginti
episcopatus

**Excellentissimi ac Reverendissimi Domini
Michaelis Pavel**

de Peteritye

miseratione divina et S. Sedit Apostolicae gratia
Episcopi Magnavaradinensis graeci ritus catho-
licorum, Comitis Romani, Solio pontificio
Assistentis, Suae Sanctitatis Summi Pontificis
Prædati domestici, Suae Sacratissimae Caesareo-
Regiae Apostolicae Mæstatis Actualis intimi
status Consiliarii, Insignis Ordinis Francisci
Iosephi I. Equitis etc. etc. etc.

Patris et Patroni gratiosissimi
devotissime deprompta
per

Demetrium Fekete

cantorem et docentem graeco-catholicum.

Belényesini

1898.

Motto: »Semper honos nomenque
tuum landesque manebunt.« Virg.

En adest sollempne diu petitum
Iubilandi tempus idoneum, nam
Quinques quinos hodie peregit

Eximie annos

Praesul excellens placidus Michaël
Dignitatis splendidae episcopalis.
Tu Dioecesis populus fidelis

Sunto parati.

Pavel illustris celebrat Sacerdos
Iubilaeum; fac Deus enitentem
Ardui caeli faciem serenam

Auricolorem.

Terra fer jasmina, rosas odoras.
Herbidi campi viridesque valles
Induant flores sibi rite pulchros

Versicolores.

Enite caelum radiate stellae,
Pulchrius cunctae solito micate,
Lumen in terram jace Phobe Apollo

Omnia mulcens.

Gaudio magno resonent et orae,
Quas colunt Romae geniti fideles
Uniti exsultent jaciantque sursum ad

Sidera voces.

Tu Dioecesis decus unitorum
Urbe cum Roma vigilante Matre,
Arx vetus morum fideique custos

Tu quoque gaudie!

Nam Michaël nunc sui episcopatus
Saeculi quadrantem agit eminenter
Fructibus largis gravidos replens vir

Temporis orbes.

Civitas „Magnavaradinum“ amoena
Dulce graecorum locus unitorum
Iure laetator, patefac aperta

Gaudia cordis.

Atque vultu laetitia nitente
Da viro sancto, generoso, amato,
Presuli caro domino colendo

Rite salutem.

Scande sol currum radians ab ortu
Mitte nunc sedi piae episcopali
Et Dioecesi religens ovanti

Lumină laeta.

Ecce pulchrum phaenomenon videtur:
Prima lux albet, resea inde caelum
Purpura pingit dea gratiosa

Solis in ortu.

En eos solis equus superbus

socialiștilor, despre omoruri sevârșite de socialiști.

Ce va fi, când sărăcirea țării întregi va aduna într-o singură tabără pe toți cei lipsiți și din totă țărăniminea va face socialiști?

Și e cine va, care se mai îndoesce, că aici avem să ajungem?

Față de acest mare pericol întimplă-se ceva, face-se ceva? Se iertă dări? Ce folos? Dacă n'ai ce mânca, darea iertată nu te satură. Și apoi nu vor accelera ore dările iertate și mai mult deficitul și prin urmare pe altă cale catastrofa?

E dureros, dar noi primejdia abia credem a se mai pute înălțatura. Ar trebui, să se facă imediat o schimbare aşa de radicală de sistem, cum nu ne-o putem nici închipui între împrejurările actuale. Catastrofa nu se mai poate impiedeca. Ar putea să o facă acesta singur numai Dumnezeu.

Dar Dumnezeu nu poate lăsa fără-delegile nepedepsite.

Mați întâi va trebui, să simțim dreptatea răsbunătoare a lui Dumnezeu, mați înainte de ce î-am simți și bunătatea miluitoare.

O iconă a bisericii catolice. — Colegiul de Propaganda înființat de Papa Urban VII este institutul cel mai însemnat pentru crescerea misionarilor. În convictul, care se ține de el, intru început se primiau clerici din toate țările de misiune ale lumii. Dar după ce în decursul timpului s'a înființat colegii osebile pentru Greci, Ruteni, Scoțianii, Irlandezii, Anglezii, Nord-Americanii, Armenii, Maroni și Canadenii, clericii acestor națiuni se separă din convictul acesta general; dară ei totuși cerează toti încă și acum cursurile de studii ale institutului și primesc acolo cultivarea științifică. Acolo se ținuse până în 1870 în fiecare an cu prilejul sărbătorii s. Botez vestita festivitate de limbă, în care alumnii rostiau prelecerii fiecare în limba sa maternă. Din prilejul iubileului îndoit, care-l serbeză în anul acesta Leo

XIII, în 20 a.c. s'a aranjat din nou o astfel de festivitate. Ea a decurs în chipul următori:

După o producție musicală, și după ce un alumn englez cetea o introducere latinăescă, un Sir a lăudat pe evreesc pe Sfintă Sa pentru indemnarea la studiul sfintei Scriptură. A urmat un Chaldeu, care a lăudat silințele lui Leo XIII într-o convertirea Nestorianilor, eră un Sir a relevat în limba siră grijea, ce o portă Papa bisericii maronite. Un Melchit a rostit pe arabescă un cuvânt omagial la adresa Papei; un Armean a mulțumit Sfintei Sale pentru înființarea colegiului armenesc; un Copt a mulțumit în numele poporului său pentru restaurarea patriarchiei din Alessandria și a ierarchiei coptice; un Sinez a depins progresele catolicismului în patria sa; un Malabarez a lăudat pe Sfintă Sa pentru înființarea a trei episcopii în patria Sa; un Hindu a salutat pe Leo XIII, că prin întemeierea seminarului din Candy (Ceylon) s'a făcut răvnitorul Apostolului Toma și a s. Francisc Xaver; un Pers l-a numit „luciferul cel strălucit de diminată”; un Armean a mulțumit Papei pe turcesc pentru ajutorul, ce l-a dat Armenilor în timp de năcas; un Zulukaffer a relevat în limba viței sale meritele lui Leo XIII pentru propagarea Evangeliu în Africa, eră alt Kaffer a exprimat asemenea în limba poporului său dorințele Africăi, ca Dumnezeu să țină pe Sfintul Părinte.

Cu cântarea „Oremus pro Pontifice” s'a închiat partea primă a festivității.

În partea a doua, care a fost rezervată pe samsa limbilor europene, a urmat prelecții în limbile grecescă veche, grecescă nouă, latinăescă, italiună, franceză, engleză, germană, polonă, portugheză, iră, scoțiană-celtică, dalmatină, albaneză, olandeză, norvegiană, ungurăescă, românescă și română. Festivitatea întreagă a închiat-o căteva producții musicale și un cuvânt de mulțumită în dreptat numerosului public.

In causa publicării protestului în foile din Budapesta dl Coroianu publică în „Tribuna” din 25 a.c. o declarație datată din 21 a.c., în care zice între altele:

Hinniens lucem evocat affluentem,
Qua dies optata diu petita
Prae foribus stat.

O dies felix! memorabilisque
Semper indelebilis usque finem
Missa de caelo, data de superno
Numine salve!

Sacra salve lux hodie resplendens
Praesulem magnum populum fidelem
Sparge Phoebeis radiis coruscis
Sparge supernis.

Nam vir excellens merito putatur
Gemma Romanae pretiosa gentis
Stella diffundens radios benignos
Noctibus atris

Est Michael hic vir Episcopus, qui
Nunc diem servat bene jubilarem
A suo clero populo fidelis
Cinetus honore.

Gaudent caeli simul astra, stellae,
Luna sol laetentur; amoena terra
Omnis exultet modo Praesulem alnum
Magnificando.

Ardui montes viridesque valles,
Prata, campi floribus atque rosis
Vestiant semet dare Iubilanti
Rite salutem.

Si creatae res etiam putantur
Praesulem nostrum celebrare velle
Nos creaturae rationem habentes
Maius agamus.

Ergo cleris cum populo fidieli
Nunc suos sensus referant aperte:
Vota depromant bona Iubilanti
Praesuli amato.

Namque praestans vir sibi comparavit
In Dioecesim meritum perenne:
Quos enim fundi posuit valent iam
Millia multa.

Praesulis magni benefacta plura
Caeterorum munere Episcoporum
Sunt, licet cuncti studeant ad gentis
Prosperitatem.

Hi viri verum benefacta larga
Attulerunt ad populum Valachum,
Qui pie semper memorabit illos
Omne per aevum.

Antecessorum pia facta Pavel
Iam coronavit superans eosdem:
Nam Dioecesi peperit salutem
Nectite sera.

Necte gens Romana viro coronam
Sensibus cordis salientis atque
Floribus pulchris fidei tenacis
Ad decorandum

, „Spre orientarea opinioni publice declar, că e neadeverată și calumniösă asertiunea, că înainte de consfătuirea comitetului nostru aș fi fost în palatul ministrului-președinte. Da, am fost după convenirile noastre în zilele de 15—18 la mai multe ministerii în palatul de justiție, în cauza și în capul unei comisiuni a comunei Toplita română, pe care cu nelegăturile unei proceduri perverse stau să scotă din avere sa nisce venetici exploatori. —

„Atrag atenționea publicului român asupra faptelor următoare: Proiectul de resoluție a fost comunicat pe cale postală cu toți membrii comisiunii, — asemenea și procesul verbal a fost trimis în original la mai multe redacții imediat după subscrisea acelaia.

„Cabinetul secret al guvernului numărat din aceste expedate a putut să-și ieia cunoștințele sale. Suntem împrejurăți cu detectivi și petrecuți cu ochi vii din partea agresorilor nostri, și niciodată o scrisoare nu se perde din vedere, dată fiind ori adresată la care va personală deochiată ori redacții de ale naționalităților.

„Se vede, că lucrarea inimicilor, cari și-au pus carul în petri, ca să ne contopescă cu sila, continuă pe toate terenele cinstite și necinstite de a ne divulga lucrările și de a sămăna neghina neîncrederei și suspiciunii între noi față de aceia, cari am fost, suntem și vom rămâne în tot de una în serviciul marii cause naționale. —“

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfintia Sa Leo XIII a primit în zilele trecute pe episcopul de Orleans Msgr. Touchet, care a raportat Sfintei Sale în cauza beatificării fecioarei de Orleans Ioana d'Arc. Papa a lăudat zelul neobosit al episcopului, care în investigația incepătă pentru beatificare a presidat la 113 ședințe, tot o dată a promis că procesul se va pertracta mai curând, de căt ar fi să urmeze după ordinea îndatinată.

Praesulem, qui grande opus in Belényes Oppido fecit: renovavit aedem Nempe Musae — gymnasium vetustum Amplificavit.

Inde convictum puero studenti Et scholam civilem itidem puellis Praesul internatum habitaculumque Aedificavit.

Iubilantis Praesulis Eminentis Facta. virtutes generosa dicent Mox Michaëlem superum fuisse Numen in orbe.

Sera praestantem memorabit aetas Gentis hunc laudabilem Episcopum, qui Nationi clenodia haec paravit Sit benedictus.

Gaudio seri referent nepotes Hoc Michaël fecit opus superstes Spectet hic prolem sua gens studentem Omne per aevum.

Eu vir excellens pietate vera Inde virtute et charitate plenus, Qui Deo, Romae, Patriaeque Regi Est gratus.

Sed vir est gratus populo Valachio Et sui iam concredit fidelis Rite pascendi gregis et tuandi Pastor amatus.

Archiepiscopul american Gibbons a raportat Sfintului Scaun Apostolic, că în anul trecut s'a întors în sinul bisericii catolice preste 300.000 de protestanți.

Diferința între s. Scaun și guvernul rusesc în cestiunea esilării episcopului titular Symon din provinția bisericescă Mohilev s'a aplanat aşa, că Msgr. Symon e numit episcop de Odessa, care episcopie s'a înființat în urma învoelii dintre s. Scaun și guvernul Rusiei.

Franța.

La desbaterea bugetului cultelor deputatul Berard a strigat: „Clericalismul este inimic!“ Ministrul president Meline a recunoscut, că clericalismul ar fi periculos(?), dară e cu mult mai mare pericolul socialismului și ai revoluționii. S'a mai lăudat Meline, că el a purces mai energetic de cât antecesorii săi față cu clericali; nu vré însă, să reflecteze la acusa, că marele rabin Zadok-Kahn e mestecat în afacerea Dreyfuss; de asemenea nu reflectăza nici la acusa îndreptată de către deputatul Mahy asupra protestantismului, care stă în servitul străinătății. În departamentul Charente doi predicatori din străinătate au deschis biserică fără concesiunea auctorităților și au inceput să debacheze în contra catolicismului. În contra acestora nu are regimul nici un cuvint.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Negoțiările pentru renoarea pactului comercial și pentru regularea cuotelor între Austria și Ungaria s'a reînceput în septembra trecută, când au fost în Budapesta ministrul president austriac, cel de finanțe și cel de comerț; definitiv însă nu s'a statorit nimică, ci după două

zile de consultări ministrul austriac s'a depărtat din Budapesta. „Neue Freie Presse“ scrie, că scopul propriu al conferențelor ministeriale a fost, să se lămurescă atitudinea ambelor guverne în cestiunea pactului, căci guvernul ungar până acum nu a primit declarare formală, că ore actualul guvern austriac acceptăza proiectul statorit cu cabinetul Badeni. Dacă actualul guvern austriac ar păsi cu pretensiuni nouă, guvernul ungar încă ar ridica contrapretensiuni. Guvernul ungar doresc, ca cestiunea pactului economic și a cuotei să se rezolvă în legătură una cu alta. Guvernul ungar ar mai dori, să se aléga o nouă comisiune parlamentară în cestiunea cuotei; în Austria însă de present aşa ceva e cu neputință.

Dieta în ședință din 22 a.c. a primit proiectul de lege despre recrutare.

Tot în acea ședință ministrul Perczel a răspuns la interpelarea lui Buzáth în cestiunea demonstrațiunii aranjate în Deva în contra episcopului Majláth cu ocazia unei miruirii din anul trecut. Ministrul zice, că episcopul prin un circular al său, — în care se reproba liberalismul, — a provocat resens, și nu e mirare, dacă la mulți s'a recită insuflarea față cu el chiar și în cercurile celor mai buni catolici. Póta de triumf s'a demolat, fiind că episcopul avea, să intre în oraș pe altă parte. Oficiali nu s'a presentat în corpore, fiind că acesta nu e prescrisă prin nici o lege. Mai de parte apără ministrul pe fișpan și pe inspectorul de școli față cu acusa, că ei ar fi voit, să demonstreze în contra episcopului.

În ședință dietală de Marti s'a început desbaterea generală a bugetului pe 1898. Referentul Hegedűs arată, că cheltuielile întrec cu 22,970.700 pe cele proiectate pe anul 1897. Zice, că bugetul e real, și-l recomandă spre primire.

Horánszky, președintul partidului național, arată, că capacitatea terii de a purta sarcinile publice este cu totul esauriată; un an rău și eventuala ridicare a cuotei pot arunca țara în cea mai serioasă criză. Budgetul ca nereal și nesincer nu-l primesce.

Contele Zichy János din partidul poporale zice, că situația generală să nu o judecăm aşa, după cum o prezintă bugetul. Dacă căutăm în jur în țară, ne stă înainte un chip înforător, a nume socialismul, despre care cu căci va ană mai înainte nu se putea vorbi ca despre o boliă socială. Acum revoluționea înveluită în sdrențe a erupt. Reprezentanții puterii de stat văd, că singuri nu pot sănă morbul social. Nu acuza guvernul pentru acela, dară acuza spiritul și direcțiunea, care a deschis socialismului portă. Prin politica bisericescă poporul s'a despăiat de forța rezistenței și prin incetătenirea nereligiosității s'a aruncat în brațele agitatorilor. Socialismul nu se estinde în părțile nordice ale țării, unde poporul e mai misericordios, dară religiunea îi dă putere spre a suporta miseria, ci în Alföld. Dacă finanțele statului sunt aşa de infloritoare, pentru ce nu se reduce darea de pământ? În contra socialismului sunt numai două mijloace: pâne pentru popor și măsură severă față cu agitatorii. Situația actuală potrivit a caracterisat-o Ugron, când a zis: „Popor slab, inteligență coruptă.“ Guvernul pe lângă medicamente materiale să recurgă și la medicament moral, la revisiunea legilor bisericesc-politice. Budgetul nu-l primesce nici în general.

Thály Kálmán declară în numele Kossuthiștilor, că cu guvernul actual, care prin provizoriu a vătămat constituția, nu se poate dimite în lupte politice. (Numai în compromise. Red.). Deci nici nu voteză budgetul.

În ședința de Mercuri poporale

Qui Dei nutu celebrique Roma
Matre concedente volente Rege
Factus est praestans prout emens vir
Praesul honestus.

Namque de throno patriaque cara,
Non secus de relligione sancta
Et fide vera, bene natione
Promeruit vir.

Praesul altus munere dudum adepto
Rite fungetur pariter studebit,
Ut fides et religio verenda
Amplificentur.

Sic parentum relligio fidesque
Hoc viro sancto duce nationi
Coetui sacro pariet faventem
Prosperitatem.

Praesulis tune posteritas memor fit
Exin Ipsum glorificabit aequae
Natio Romanaque ad astra tollet
Omne per aevum.

Ast, ut haec optatio compleatur
Prospere; nos cum pietate Patrem
Et Deum caeli precibus rogemus
Omnipotentem:

Ut per annos semper Episcopum alium
Servet integrum incolumentque multos
>>d sua gentis patriae salutem et
Emolumenatum.

Nunc fideles perbono Episcopo ter
Rite clamate unanimique voce:
Vivat Excellentia Vestra multos
Vivat ad annos.

*
Gratia caeli celebrat Michaël
Quinquies quiros sui Episcopatus
Iam peractos cum pietate vera
Integer annos.

Prospera hacc occasio vendicat se
En mihi — virtute viro nitenti
Nunc Michaeli genitoque Pavel
Dicere laudes

Atque sinceram dare Ei salutem.
Non adulando mea promo vota,
Sed virum carum venerans saluto
Ductus honore

**
Denique excellens Pater, emens vir
Iubilans Praesul, celebrans Eparchie
Tu decus gentis patriaeque Cleri
Gloria salve!

Care salveto Pater alme felix!
Vita, quae restat tibi sit beata
Inter illos, qui peramant fideles
Semper et ultra.

Laetus intersisque tuo fideli,
Quem regis Clero sapienter aequae
Et gregi, quem perbene pascis, omni
Pastor amate.

Donec in terris eris atque vives
Mittat in Te commoda grata caelum
Et tuam vitam superi tegunto
Nube corusca

Sint tibi momenta reliqua laeta,
Inde vultus mox animus serenus
Semper una perpetuo quoisque
Deseret aetas.

Inde contenti rideatque cordis
Sol Tibi blande ac animum serenans
Et beatae affulgeat alma vitae
Lux hilarans Te.

Quamdiu vives benedictio sit
Diva cum Te praeterea redundet
Ad tuum inceptum bene finiendum
Gratia caeli.

Tum Deus conservet adhuc diu Te
Sospitem, integrum validumque semper,
Ut fides et relligio virescat
Te duce cauto.

Natio Romana beatiorem
Iude mox aeram videat per id, quod
Sacra defendens sua iura salvam
Dabis eandem.

Tunc honos, nomen, tua fama, laudes
Permanebunt de generatione
Praedicando Te in generationem
Omne per aevum.

Serius Praesul remeas in alta
Regna caelorum ac ibidem coronam
Sume virtutis meritam virentem
Fine carentem.

Belényesini die 26. Ianuarii 1898.

Demetrius Fekete.

Păder Rezső arată, că se face pradă prin remunerările, ce le acordă statul unora sub diversi tituș. Zice, că ce folosesc monumentele milenare, dacă poporul găsește în miserie. Reflectând la tristele urmări ale căsătoriei civile și ale neconfesionalității prețintă, să se redea statului caracterul creștin.

Polonyi în numele fracțiunii ugro-niste declară pasivitate față cu desbaterea.

În fine ministrul Lukács răspunde la oratorii opoziționali și cu acela se închide desbaterea generală, carea de alte ori ținuse săptămâni întregi.

O deputațină de 12 dame săsești a mers la Viena spre a cere de la Monarhul, să nu sanctioneze proiectul de lege despre magiarisarea numelor de comune. De la cabinetul aulic a fost îndrumate, să ceară mijlocirea guvernului unguresc spre a fi primite în audiență. Trei dame au rugat pe br. Bánffy, să mijlocescă audiență. Dară acesta nu a voit, și astfel au pătit-o ca marea deputațină a Românilor cu „Memorandum”. Petiționarea adresată Monarchului e provocată cam cu 5000 de subscrieri de ale femeilor săsești.

Ministrul a latere br. Jósika s'a retras. Agendele acestui ministeriu le-a luat asupra sa în chip interimal br. Bánffy.

Austria.

Policeia din Praga a interzis purtarea de insigne naționale. Interzicerea aceasta a indignat pe studenții universității germani. El au protestat în contra ordinului poliției și au convocat la o întrunire în Leitmeritz toate societățile studențești ale Germanilor din Boemia.

Germanii din dieta boemă continuă a se certa cu Cehii, dară până acum n'a părăsit dieta, pe cum se credea, că vor face.

În Moravia încă este preste măsură încordat raportul dintre Germani și Cehi.

Despre redeschiderea parlamentului imperial nici amintire nu se mai face.

România.

Corpurile legiuitoră și-a reinceput lucrările Luni.

Ministrul de justiție Djuvara s'a retras din cabinet. Locul dinsului l-a ocupat Palade. Djuvara e Aurelianist. Schimbarea aceasta de persoane nu multă-măcesce pe întreg partidul liberal.

Germania.

În comisiunea parlamentară pentru finanțe secretarul de stat Bülow a făcut declarări importante referitoare la politica esternă. El a zis, că guvernul german apără interesele creditorilor săi în Grecia. Planul de controlă a finanțelor grecescă acum e supus spre primire cabinetelor europene și guvernului grecesc. Creta numai atâtă o interesă pe Germania,

ca acelașă insulă să nu fie obiect de diferență între puteri ori cauza la complicații noi în Orient. Între excipitanul Dreyfuss și între autoritățile germane n'a existat niciodată vreun raport. Afacerea Dreyfuss nu a turburat bunele raporturi cu Franța. În afacerea mace-lului misionarilor germani din Sina guvernul săzesc a dat satisfacția cerută de Germania pedepsind pre ofițierii, cari nu au impiedicat macelul, și urmărind pe criminalii. Guvernul săzesc a promis, că pentru paguba suferită de misiune va da 3000 taeli (cam 9000 fl.); ca reconciliare pentru uciderea celor trei misionari va ridica trei biserici, dintre cari una în locul, unde a fost ucis; pentru fiecare biserică dă 66.000 taeli, era prefecturii misiunii catolice din Chao-Cin-Fu și dă 24 mil de taeli. Cea mai bună garanție, că nu se vor mai repeta atari crime, este aşezarea permanentă a armatei și flotei germane în portul Chiao-Cian în virtutea contractului dintre Sina și Germania.

Franța.

Afacerea Dreyfuss susținută de capitalul jidovesc a pus în ferbere totă Franța și a deșteptat pe antisemiti numai în Franță proprie, ci și în Algeria, unde s'a înscenat mari turburări antisemite.

De pe străzi s'a străpust scandalul în parlament. În ședință din 22 iulie a camerei la interpellarea lui Cavaignac, că guvernul să dea deslușiri în cestiunea Dreyfuss, ministrul president Méline a răspuns, că guvernul nu poate schimba caracterul juridic al afacerii, și desvelirile, ce le-ar face, ar da inimicilor în mâna cheea secretelor poliției militare franceze. E regretabil, că și un scriitor vestit a prins pena spre a desonora armata. Retragându-se Cavaignac interpellarea, s'a scusat socialistul Jaurès și a inceput un discurs fulminant în contra guvernului. Deputatul Bernis a atacat faptice pe Jaurès, dară socialistii au apucat pe Bernis și l-au aruncat la pămînt. În cameră s'a înscris o părueală formală.

Zola a pretins, să se asculte în procesul său 104 martori, între cari și mai mulți diplomați străini.

Turcia.

La numirea principelui Georgiu al Greciei de guvernator general al Cretei se pare a-si fi dat consensul toate puterile europene. După această numire adunarea Cretei la Grecia e numai o cestiune de timp.

Din Constantinopol se anunță, că Riza Bey conducețorul Albanezilor e reținut acolo, pentru că regimul turcesc se teme, că întorcerea lui în patrie va fi periculosă. După ce regimul turcesc l-a promis, când s'a dus la Constantinopol, că nu i-se va întimpla nimică, reținerea lui sigur va provoca turburări, era lumea din nou se va convinge, că în cuvintele Turcilor nu te poți încrede.

Adresa de felicitare

îndreptată Escoletelor Sale Episcopul de Oradea Mare

Mihail Pavel

de clerul și poporul din Maramureș.
Excellentissime Domine Episcopo!
Preasfințite și Preagratidose Părinte!

Preabunul și induratul Dumnezeu într-o atotputernicia Sa a învrednicit pe Escoletă Văstră, să ajungeți anul al două zece și cincilea al Episcopiei.

Cu cel mai profund simțemint de mulțumită și de adhesiune ne apropiam și noi preoții și mirenil filii credincioși din Maramureș la Escoletă Văstră și cu simțemint de adevărată bucurie luăm parte la acest frumos Jubileu și la acelașă rară solemnitate.

Si cum să nu serbăm și noi acea ziua iubilară, cum să arăpută, să nu aducem și noi la expresiune simțemintele noastre într-o ziua festivă, care ne aduce o minte de zelul apostolic, pietatea, credința, liberalitatea, bunătatea inimii, diligența neobosiveră, binefacerile și iubirea părintescă, cari într-o măsură atât de mare le pozează Escoletă Văstră, și cari noi Maramureșenii în decurs de mulți ani am fost norociți și le admiră?

Cum să arăpută, să nu aducem și noi la expresiune simțemintele noastre de adorare și cel mai profund devotament pentru Escoletă Văstră, care aceste simțeminte ați sciat să le deșteptați, să le nutri și să le conservați în noi toți de la începutul carierei înalte a Escoletă Văstre ca Vicariu al Maramureșului.

Sunt trei zece și șapte de ani, de când Escoletă Văstră ca vicariu al Maramureșului a început să guverneze pe noi filii credincioși din Maramureș, și noi n'am uitat, n'am putut și nu putem ulta acei doi spre zece ani, în cari ne-ați guvernat ca vicariu cu o nespusă înțelepciune și neobosiveră diligență.

Între multe alte suveniri, plăcute ne legă către Escoletă Văstră aducerea a mărturiei înființării „Asociației pentru cultura populară română din Maramureș” și a parochiei române din Sighet, cari sunt fizicele iubirilor Escoletă Văstre către filii credincioși din Maramureș.

Și când în anul 1872 grația prealnăltă a gloriosului nostru Împărat și Rege apostolic Vă chemați a cuprinde scaunul episcopal al Gherlaei, cine a avut mai mare bucurie de căt noi filii credincioși ai Escoletă Văstre? Căci noi am văzut faptele mărețe ale Escoletă Văstre sevărșite în Maramureș și ne-am convins, cum că Escoletă Văstră Văți născută a guverna și cum că ca Episcop veți revîrsa pretutindenea fericire și binecuvîntare.

Ca episcop ne-ați guvernat mai șapte ani, și cine este în stare să enumere ordinații și statutele înțelepte, cari le-ați strădat în acel șapte ani, cari în veci vor adăperi rutina cea escoletă de a guverna, care o pozează Escoletă Văstră într-o măsură nespusă de mare?

Am susținut și am plăns, când ați schimbat scaunul archiepiscopului Gherlaei cu cel de la Oradea Mare, înse ați saltat de bucurie înimile fililor credincioși din acea diecesă, și eu tot dreptul, căci Provedința divină Vă faceți cel mai mare archiereu al Diecesei Oradei Mari.

În tot locul, unde numai Vă pus bunul Dumnezeu, ați revîrsat daruri și binecuvîntări,

dar mai pe sus de toate în Diecesa Oradei Mare.

Acolo sunt monumentele neperitore ale marinimoșității, ale dărmiciel și ale binefacerilor. Escoletel Vostre fundațiunile, cari se urcă preste o jumătate de milion. institutele din Oradea Mare și din Beiuș. ajutorarea cu mil și cu zeci de mil a studenților miseri, toate — toate acestea în veci vor preamări numele binecuvintat al Escoletel Vostre.

Dară il preamărim și-l vom preamări și noi fiil credincios din Maramureș, căci nici ca Episcopul Oradei nu ne-ați uitat.

Acolo stă monumentul strălucit, sfânta biserică din Sat-Slatina, ridicată din îndurarea și cu spesele de zeci de mil ale Escoletel Vostre.

Acolo sunt în institutele Escoletel Vostre de la Oradea Mare și de la Beiuș fil și ficele noastre, pruncii săraci ai Maramureșului, cari se cresc din grația și din bunăvoița părintescă a Escoletel Vostre a Părintelui nostru prealindurat.

Aievea nu avem cuvinte îndestulitore a ne exprima recunoșința noastră pentru atâtea binefaceri, pentru atâtea grații părintesci.

Iubirea Escoletel Vostre cără fiil credincios și cără popor a fost și este nemarginată. Escoletă Vostă ca Episcop ați dat pentru fiil credincios al Escoletel Vostre tot, ce ați avut, avea, viața și sufletul Escoletel Vostre.

Escoletă Vostă ați petrecut din darul lui Dumnezeu un pătar de secol al Episcopiei de lucrare plină de Sacrificii spre lauda lui Dumnezeu, spre binele bisericii și spre binecuvintarea poporului credincios.

Binevoiți! Excellentissime Domne Episcope și Preagratios Părinte, a primi pentru toate acestea acăstă Adresă omagială a noastră a celor mai recunoscători filii din Maramureș, în zilele acestea, în cari credinciosii din întreaga noastră Mitropolie se grăbesc a întâmpina pe bunul Arhiecrești cu inimi pline de multămită și de devotament.

Atotputernicul Dumnezeu reverse și de acum înainte până la cele mai depărtate margini ale vieții pămîntesci asupra Escoletel Vostre darurile sale cele mai avute spre binele și prosperarea sfintei bisericii noastre greco-catolice și a iubit nămului nostru românesc.

Maramureș luna Decembrie 1897.

Al Escoletel Vostre

cel mai umiliș fil:

Urmăză subscrerile tuturor preoților, tuturor inteligenților și alor preste 5000 mil de poporen din Maramureș.

†

Iuliū Mihályi de Apșa.

(1837—1898.)

După multele și grelele perderi, ce mórtea în anul trecut ni-le-a causat, credeam a pute spera, că dör în noul an va mai odihni, și că timp vom avea, ca ranele inimilor noastre să se mai vindece.

Dar etă că amar ne-am înșelat. Azi ne părăsesce érashi unul dintre cei mai bravi și mai devotați filii nămului și ai bisericii noastre.

Vicecolonelul Iuliū Mihályi de Apșa a trecut la cele erne.

În el perdem un brav soldat, un credincios fiu al bisericii, un Român verde, un cetătan devotat.

Până se află în viață publică, pe cariera militară, era dedicat întreg obligămintelor statului său. Era devotat Domnitorului, gata pururea a-și versă sângele pentru patrie și tron.

După retragerea sa în viață privată totă căldura, tot devotamentul sufletului său și-le-a dedicat nămului său, fraților săi.

Cât de mult își iubia frații, în special pe mitropolitul nostru, nu poate să spună limbă omenescă. Îmi va rămâne pururea nestersă în amintire față strălucitoare de bacurie și de fericire a căpitanului, Iuliū Mihályi, când a asistat la sfintirea intru episcop a fratelui său Victor, atunci secretar metropolitan. De atunci a trebuit 23 ani, dar anii aceștia numai au marit iubirea către frațele său, azi mitropolitul nostru.

Acum se despart.

Mórtea rupe legăturile toate și nu ține cont de nimic.

Dar se despart intru sperarea revederii în fericirea eternă.

Iuliū Mihályi plécă binecuvintat și deslegat de mitropolitul Victor. Rugăciunile lui vor dobîndi fericirea eternă și pentru frațele rămas în durere.

Nouă nu ne rămâne alta, de căt să rugăm pe Atotputernicul, să dea repausatului viața glorioasă a sfintilor, eră fraților rămași, în special bunului nostru Părinte, măngăiere.

În următoarele dâm pe scurt datele biografice ale repausatului:

Iuliū Mihályi de Apșa să născut în Sarasău comitatul Maramureș la 19 Ianuarie 1837 din părinți Gavriil Mihályi de Apșa pe atunci pretor în cercul superior (felső járási szolgabíró) și soția-l Iulianna Mán de Sajó. A terminat 6 clase gimnasiale în Sighet la părinți Piaristi în anul 1851. Cu frațele săi Petru fu trimis la Viena, ca să învețe limba germană; în toamna anului 1854 a intrat în școală militară specială de artillerie (Artillerie-Schul-Compagnie) din Viena, unde a absolvat cursul de trei ani; în vara anului 1857 a intrat în servit activ la artillerie ca cadet, unde a stat un an; în toamna anului 1858 a trecut la cavalerie în regimentul al X-lea de husari, care purta numele „Frideric Vilhelm al III-lea Rege al Prusiei“, unde a avansat de locotenent. În Ianuarie 1859 cu corpul III de armătă staționat în Viena mergea în Italia și stăte în staționare în Lodi și în Codogno în Lombardia.

După ce a erupt răsboiul în Ianuarie 1859, a intrat în Piemont până la Vercelli și a luat parte la bătăile de la Magenta și apoi de la Solferino, unde cădură 24 ofițeri din regimentul al X-lea de husari, eră Iuliū a avansat de locotenent primar. În anul 1860 petrecu la cursul central de ecuaționare în Viena.

Până în Decembrie 1863 fu staționat în Udine; atunci fu transferat la regimentul al II-lea de husari, care purta numele „Nicolaū, Mare-Princeps al Rusiei“ și era staționat în Galia la Zsolkiew. În Ianuarie 1866 avu parte activă în răsboiul austro-prusian și a fost de față la cucerirea de la Prerau.

După aceea a stat în Moravia la Prosnitz și apoi în Petronel lângă Dunăre, unde în 1870 avansa la gradul de căpitan și ca comandant de escadron a venit cu regimentul la Brașov și a fost staționat în Cristian, de unde în 1873 mergea la cursul prescris pentru ofițeril de stat major, și după ce a făcut esamenul de calificare, stăte un an în

Cluj ca comandant de cadră. În 1875 fu transferat ca comandant de diviziune la regimentul al X-lea de husari staționat în Szabadka, unde a avansat la grad de maior, și după trei ani la gradul de tenente colonel, staționând când în Baja, când în Palanka.

La anul 1887 fu transferat la regimentul al IX-lea de husari, staționat în Sopron, de unde în anul 1888 fu aședat în statul ciudescenței.

La manovrele de armată de la Miskolc s-a distins prin aceea, că treceând cu escadronul rîul Sajó cu notul a surprins inimicul pe neașteptate.

Ca președinte de comisiunea administrativă în regiment a scut apăra interesele erariului militar fără a scurta competențele ostasilor ori a jignii drepturile poporaționii. Ca jude și președinte la tribunalul de onore umanitatea colegială o a scut împreună cu postul de dreptă și disciplina militară între ofițeri și trupe o a apărat și susținut cu tărie, eră în raporturile către cetățeni a păstrat de-a pururea ecuitatea și maniere de cavaler, cari îl scumpă reputația.

De când a venit la Blaș, împreună cu fratele său mitropolitul a trăit retras, dedicându-se întreg pentru a ușura în cele economice sarcina de administrare a fratelui său.

La toate mișcările publice sociale a luat parte incurajând și jertfind.

A fost președinte până la moarte al „Casinii Române“, și casina are a-i mulțami forte mult, că s-a putut reinființa.

A fost membru și în directorul fundației Saluțane, de cărel prosperare forte mult s'a interesat.

* * *

Mórtea i-a fost placidă ca și viața Catastrofa se putea prevede, numai nu se credea, că are să urmeze aşa de repentin. Era încă voios și măncase. Se ruga neincedat, și frațele său mitropolitul l-a deslegat, apoi l-a cedit Paraclisul Preasfințel Fecioare. A fost la consință până la urmă și în urma unui atac violent de tusa a repausat repentin în brațele fratelui său Victor și a sorei sale Illeana.

A murit mórtea dreptilor.

Osemintele său depus cu totă pompa cuvenită în cimitirul comun din Blaș. Cuvintarea funebrală, vrednică de memoria mortului, a rostit-o secretarul mitropolitan Dr Augustin Bunea.

Etă și necrologul publicat de familie:

Subscrișii cu inima frântă de durere aducem la cunoștință, că preaobitul nostru frate Iuliū Mihályi de Apșa ces. și reg. Tenente Colonel de Husari pensionat azi Joii în 27/15 Ianuarie 1898 séra la 6 ore, împărășit cu măngăierea sfintei biserici, a adurmit în Domnul în etate de 61 ani. Rămășițele pămîntesci ale repausatului vor fi aședate după ritul bisericii greco-catolice în cimitirul parochial Sâmbătă în 29/17 Ianuarie 1898 la 3 ore după amézăzi. Partea lui să fie cu dreptii! Blaș în 27/15 Ianuarie 1898. Illeana Mihályi veduvită Antoniu Várady de Kassa. Petru Mihályi cu familia. Dr Victor Mihályi. Dr Ioan Mihályi cu familia.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În numele poporenilor mei aduc pe acăstă cale multămita cea mai călduroasă. Mult Stimate Domne văd. Ecaterina Iovin n. Seumun din Temișoara-Fabric, care a binevoit a dona pe sâma capeliei noastre gr. cat. din Ghilad întru memoria rep. Dsăloș soț Petru Iovin fost reprezentant orășenesc un lustr de metal pentru sese lumină și candelă în mijloc în preț de 35 fl. Ghilad în 16 Ian. 1898. Georgiu Muntean paroch al Ghiladului.

† Teodor Radu proprietar și primar communal preste 20 de ani în comună Uifalăul șăsesc de lângă Aiud a repausat în 23 a. c. în etate de 48 ani. Repausatul a fost unchiu al P. SS. episcopului Lugoșului.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Omilia I. a s. Ioan Crisostomui despre cuvîntarea de pe munte.

(Continuare.)

Pe aceștia deci, cari sunt întristați, îi fericescă astfel. „Si nu a numit simplaminte pe cei întristați, ci pe cei întristați cu de-adinsul. De aceea nu a zis „cei întristați”, ci „cei ce plâng”. Căci acăstă poruncă eră e învîțătorea a totă filosofia. Că dacă aceia, cari deplâng prunci ori soție ori pe alt cineva din rudenii, pentru că au murit, nu iubesc averi nici trupuri în vremea aceea a întristării, nu doresc glorie, nici nu se așteaptă de ocază, nu se cuprind de grăire de rău, nici nu se chinuesc de vreun altă patină, ci se daud de totul tot jelirii, cu mult mai vîrtoș aceia, cari își plâng păcatele sale aşa, pe cum au acelea să se plângă, vor vedea o filosofie mai mare de cât aceea. Apoi care e răsplata lor? „Că aceia,” zice, „se vor măngăia.” Spune-mi, unde se vor măngăia? Si aici, și acolo. Că de ore ce porunca era fără grea și neplăcută, a luat asupra-și, să dea aceea, ce să o facă fără ușoră. Așa dar de vei, să afli măngăere. Întristăză-te. Si să nu gândesci, că ceea ce s-a zis, ar fi o ghicitură. Ca dacă Dumnezeu măngăe, pot să vină preste tine și zeci de mii de fulgi de lucheruri întristătoare, și tu totuști vei fi mai pe sus de toate. Căci Dumnezeu tot de una dă răsplătiri cu mult mai mari de cum sunt neîcasurile; și acăstă a făcut-o și aci zicând, că sunt fericiți, cei ce plâng, nu după vrednicia lucherului, ci după iubirea sa de omenei; acăstă nu îsvorescă adeca din vrednicia lucherului, ci din iubirea lui de omenei. Că cei ce plâng păcatele le plâng; eră acestora le ajunge, că au parte de iertare și dobândesc apărare. Dar fiind că el e fără iubitoriu de omenei, de aceea nu îmărginesc răsplata nici la lăsarea pedepselor, nici la iertarea păcatelor, ci-i face și fericiți și le împărtășesc multă măngăere. Ne poruncescă însă, să plângem nu numai păcatele noastre, ci și ale altora. Așa au fost sufletele sfintilor, așa a fost sufletul lui Moisi, așa al lui Pavel, așa al lui David; că aceștia toți de multe ori au plâns răutățile altora.

„Fericiți cei blândi, că aceia vor moșteni pămîntul.” Spune-mi, care pămînt? Unul înțeleg pe cel spiritual. Dar nu e aşa. Căci în Scriptură nu găsim nicărui pămînt spiritual. Așa dară ce va să însemne cuvîntul acela? Înțelege răsplata sensibilă, pe cum face și Pavel. Că a zis: „Cinstesce pe tatăl tău și pe mamă ta.” Eră apoi adăugă: „Așa vei fi cu zile multe pe pămînt” (Ef. 6, 2, 3). Si eră-și Domnul însu-și cătră tălbăriu: „Astăzi vei fi cu mine în raiu” (Luc. 23, 43). Că nu îndemnă numai pentru bunătățile viitoră, ci și pentru cele de față din cauza acelor ascultători, cari fiind mai trupesci cărcă acestea mai pe sus de cât cele viitoră. De aceea și zice în cele următoare: „Împacă-te cu pîrîșul tău.” Eră apoi statorescă răsplata acestei gândiri: „Ca nu cum va să te dea pîrîșul judecătoriului, și judecătorul slugii.” Vedă, din ce parte înfrică? Cu cele sensibile, cu cele ce se întimplă aproape. Si eră-și: „Cine va zice fratelui său: Raca! vinovat va fi săborului.” Pavel încă propune a deseori răsplătirile sensibile și îndemnă prin cele de față. Așa când grăsesc despre feciorie. Că până acolo nu grăsesc despre ceriuri, ci îndemnă prin cele de față zicând: „Pentru trebuința de acum,” și: „Ești vînă vă daud voe,” și: „Voi să fiți voi fără de grije” (I Cor. 7, 26, 28, 32). Așa mestecă deci și Christos celor spirituale cele sensibile. Că de vreme ce așa judecă omenei, că blândul perde toate ale sale, de aceea promite contrariul zicând, că chiar acela poșede cu siguranță ale sale carele nu e nici îndrăznet, nici nu strigă. Că cel ce e aşa, acela perde a deseori și averile părintesci și chiar și sufletul. De altuimtrea fiind că în Legea veche profetul a zis: „Cei blândi vor moșteni pămîntul” (ps. 36, 11), țese de la vorbe cunoșute cuvîntarea, ca să nu folosescă pretutindenea cuvinte străine. Eră acestea le zice nu mărginind răsplătirile la cele de față, ci dimpreună cu acestea îmbiând și pe acele. Că dacă zice ore ce spiritual, nu depărtăză cele ce sunt în viață de acum; eră de altă parte dacă promite ore ce din cele ce sunt în viață acăstă, nu îmărginesc promisiunea numai la acestea. Zice adeca: „Căutați împărăția lui Dumnezeu, și acestea toate se vor adăuga

vouă” (Mt. 6, 33). Si eră-și: „Tot cel ce-știi va lăsa casa, sau pe frații, sau pe tată, sau pe mama, sau pe muliere, sau pe pruncii, sau țarinele pentru numele meu, însutit va lua în vîcă de veci va moșteni” (Mt. 19, 29).

„Fericiți, cei ce flămîndesc și însesoșeză de dreptate.” De ce dreptate? A înțeles dóră vîrtutea preste tot, ori dóră felul acela al ei, care se împotrivește lacomiei de averi? Că de vreme ce va să dea poruncă cu privire la milostenie, învață, în ce chip are să se facă milostenie; nu fericescă adeca pe cei ce se sirguesc după dreptate din răpire nici din lacomie de averi. Si privescete rog, cu câtă putere o rostescă acăsta. Că nu a zis: „Fericiți, cei ce se legă de dreptate,” ci: „Fericiți, cei ce flămîndesc și însesoșeză de dreptate,” pentru că să o urmări nu numai că așa, ci eu totă posta. Că de ore ce însușirea lacomiei de averi e mai ales acăsta, și nu poftim astfel măncărui și beuturi, pe cum poftim a posedă și a câștiga mai mult, ne-a poruncit, ca pofta acăsta să o întorce spre a nu lacomi averi. Eră apoi determurescă eră-ri răsplata sensibilă zicând: „Că aceia se vor sătura.” De ore ce adeca așa se socotescă, că lacomia de averi pe mulți îi face bogăți, zice, că chiar contrariul e adevărat; acăstă o face adeca dreptatea. Când sevărășescă deci lucherii drepte, nu te teme de séracie, nici nu-ți fie frică de fome; că răpitorii sunt mai vîrtoș aceia, cari perd tot, pe cum cel ce iubesc dreptatea, acela are tot ce cu siguranță. Eră dacă au parte de o bogătie ca acăsta, cei ce nu poftesc averile altora, atunciă cu mult mai vîrtoș cei ce dăruiesc ale sale.

„Fericiți cei îndurători.” Aci mi-se pare, că grăsesc nu numai despre cei ce fac milostenie cu averile sale, ci și despre cei ce o fac cu fapte. Că felurile milosteniei sunt deosebite, și porunca însu-și e largă. Care e deci răsplata ei? „Că aceia îndurare vor aflu.” Si așa se pare, că răsplata e la fel, dară ea e cu mult mai mare de cât fapta cea bună. Că ei se îndură ca omenei, eră îndurare vor aflu la Dumnezeul tuturor. Eră îndurarea omenească și cea dumnezeescă nu sunt la fel, ei căt e la mijloc între răutate și între bunătate, atâtă e deosebirea între aceea și între acăsta.

„Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.” Eta eră-ri răsplata cea spirituală. Eră curați numesce aci ori pe aceia, cari posedă totă vîrtutea și nu-și sunt conștiință de nici un rău, ori pe aceia, cari petrec în contenire. Spre a vedea adeca pe Dumnezeu de nimica nu avem lipsă așa de mare ca de vîrtutea acăstă. De aceea a zis și Pavel: „Pacea să țină cu toți, și sfuțenia, fără de carea nimenia nu va vedea pe Dumnezeu” (Evr. 12, 14). Eră aci grăsesc despre vederea aceea, care e omului cu putință. Că de ore ce sunt mulți, cari deprind milostenie, și nu răpesc, nici nu îlacomesc averi, dară curvesc și trăesc în desfrînare, arătând, că cea dintâi nu e de ajuns, mai adăugă și acăstă. Ceea ce a mărturisit și Pavel despre Macedonieni în epistola cătră Corineni, că ei sunt bogăți nu numai cu milostenie, ci și în totă vîrtutea. Că grăind despre sirguină lor spre folosirea cinstiță a averilor, zice: „Că ei său dăruiește pe sine Domnului și nouă.”

„Fericiți făcătorii de pace.” Aci oprescă nu numai neîntelegerile și vrășmășile împrumutate, ci mai pretinde pe de-asupra încă și alt ceva: ca și pe alii, cari trăesc în neîntelegere, să-i împăcăm. Si eră-ri îmbie răsplata cea spirituală. Care e aceea? „Că aceia fiu lui Dumnezeu se vor chema.” Că lucrarea Unuia născut a fost aceea, că a împreunat cele desbinăte și a împăcat cele ce se răsboiau.

Eră apoi, ca nu cum va să socotescă, că pacea ar fi pretutindenea bună, a adăus: „Fericiți cei persecuati pentru dreptate,” adeca pentru vîrtute, pentru apărarea altora, pentru evlavie. Dreptate se obiceiunescă a numi totă cultura sufletului.

„Fericiți sănăti, când vă vor batjocori pe voi și vă vor persecuta, și mințind vor zice tot cuvîntul rău în contra văstra pentru mine. Bucurăți-vă și vă veseliți.” Ca și cum ar zice: Dacă vă numi vrăjitorii, ori pehlivanii, ori strigoți ori cu orii ce alt nume, fericiți sănăti. Ce poate să fie mai ne maș audiat de cât poruncile acestea, când ele zic, că sunt de dorit lucherile aceleia, de cari alii socotesc, că au să se pazescă de ele, adeca a fi sărac ca un cersitoriu și a plângă și a fi grăit de rău? Dar cu o cale le-a zis și le-a sfătuit nu la doar și la zece și la două zeci și la o

aută și la o mie, ci lumiș întreg! Si multimea atâtind lucrurile acelea grele și neplăcute și contrare obiceiului de obice se miră. Atât de mare era puterea celui ce le zicea. De altmintrea ca nu cum va să socotesci, că singur a fi grăit de rău face pe omeni fericiți, a adaus două distincții, când adeca cele grăite vor fi grăite și pentru el și mințind. Că dacă grăirea de rău nu va fi împreună cu acestea, cel ce se grăsește de rău, nu numai nu e fericit, ci e și nefericit. Apoi privesce eră la răspplată: „Că plata voastră multă este în ceruri!“ Eră tu să nu-ți perdi bărbăția, când așa, că nu se dăruiesc împărăția la fiesce care fericire. Că de și numește răspătirile în chipuri deosebite, totuși le duce totă la împărăție. Când adeca zice: „Ceți ce plâng, se vor măngăia,“ și: „Ceți în-

durători indurare vor afla,“ și: „Ceți curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu,“ și: „Iubitorii de pace fișii lui Dumnezeu se vor chema,“ prin acestea totă nu să se priceapă alt ceva fără numai împărăția. Că cei ce gustă acestea, a bună samă o vor dobândi pe aceea. Să nu socotesci deci, că răspplată aceea e numai a celor ce flămîndesc de dreptate, și a celor blândi, ci și a celor alături a tuturor. De aceea a adaus fericirea la fiesce care, ca nu cum va să aștepți ore ce sensibil. Că nu va fi fericit acela, carele se cununează cu cele ce în viață acăsta se topesc și trec mai întâi de căt umbra.

(Va urma.)

Ben Hur

sau
Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.
(Continuare.)

Cele două femei sunt stârcite chiar la gaură. Una sedea, eră ceealaltă se razină pe jumătate de ea. Între ele și între stînca gălă nu este nimică.

Lumina cea slabă, ce cade pe ele peziș, le dă înșătarea de nisice năluci și arată cu o cale și aceea, că trupurile lor sunt aproape găle. Vedem înse cu o cale, că și aci locuiesc iubirea, ele se țin adeca imbrătișate. Bogăția sboră, fericirea dispără, speranța veștedesce, iubirea înse rămâne la noi. Iubirea e de la Dumnezeu.

Acolo, unde sed ele lipite de odaltă, pavimentul de stîncă e de tot luciu și neted. Cine scie, de căte oră așeud ele în cel opt ani în locul acela dinaintea găuri. Unde sficioasa, dar prietinosa rază de lumină le-a nutrit sperarea, că vor scăpa! Când lumina pătrundea pe început în lăuntru, ele seiau, că se crăpă de ziua; când începea a scăde, ele seiau, că lumea se aşează spre odihnă, că se apropie noaptea, acea noapte, carea năcărili nu putea să fie mai lungă și mai intunecosă ca la ele. Lumea! Prin gaura aceea din zid, ca și cum ar fi fost largă și înaltă ca o pôrtă împărătescă, ieșiau ele cu spiritul a fară în lume și petreceau tristul timp umblând în colo și în cōce, pe cum umblă nălucile, și cercând pe fiul și fratele lor și întrebând de el.

Il cercau pe mări și pe insulele mărilor; astăzi era el în cetatea acăsta, mâine în ceealaltă; și tot de una și în tot locul era el un ospe fără repaus, pentru că pe cum viața lor se petreceea în așteptarea lui, așa se petreceea și a lui în cercarea lor. De căte oră nu se întinua gândurile lor în cercarea acăsta fără de sfârșit, ale lui venind, ale lor mergend! Cât de dulce le era măngăierea, că pot să grăescă împreună: „Până când trăesce el, noi nu suntem uitate; până când se gândescă el la noi, mai este sperare pe sama noastră!“ Numai cel ce însuși a avut parte de o astfel de experiență, numai acela poate să priceapă, că de mare tare poate să împrumute omul din lucruri mici.

Aducerile a minte, ce le avem despre cele două femei, pe cum trăiseră odiniore, ne însuflă respect față cu ele. Grijile lor le împrejură cu o luceire de sfîntenie. Fără de a ne apropia de ele băgăm de samă o schimbare a înșătării lor, carea nu a putut să o producă timpul ori lunga întemnițare. Mama odiniore a fost o femeie frumosă, fata o pruncă frumosă, — acumă nici iubirea nu

ar putea să o zică acăsta despre ele. Părul le e lung, nepeptenat și de o coloare albă de tot stranie; ele ne fac, să ne înșiorăm și să ne cunremurăm de un ce neesplacabil de și acăsta poate să fie un efect al luminii, ce lucesc aci prin întunericul cel des într-un chip îngelatoriu și turbure. Poate că ele suferă și chiozurile fămili și setii, pentru că de când s'a dimis servitorul lor, criminalistul acela, așa dară de ieră, nu au avut, ce să mânânce și să bea.

Tirzah, carea pe jumătate imbrătișată de mamă-sa se razină de ea, gema dureros.

„Filă liniștită, Tirzo! Ei vor veni. Dumnezeu e bun. Noi ne-am adus a minte de el, și nu ne-am uitat niciodată, să în rugă, de căte ori sunau trimbitele colo din colo în templu. Tu vezi, că e încă lumină, că razele arată, că e la meza zi, și abia va fi trecut de ora a septea. Va veni ore cine la noi. Să credem! Dumnezeu e bun!“

Ast fel grăi mama. Cuvintele să era simple și pătrunzătoare, de și Tirzah nu era mai mult pruncă, căci la cei trei spre zece ani, căci avea, când am văzut-o mai pe urmă, său mai adaus încă opt.

„Voi cercă, să fiu tare, mamă!“ zise ea. „Suferințele tale trebuie că sănătatea de mari ca și ale mele; și voi să trăesc pentru tine și pentru fratele meu! Dară limba îmi arde, buzele îmi sunt uscate. Aș dori, să sciu, unde petrece, și dacă ne va afla vre o dată.“

Este ore ce în glasurile acestea, ce ne atinge în chip straniu, — un sunet ne mai audiu, ascuțit, uscat, metalic, nefiresc.

Mama o strînge mai tare la peptul său și zice: „În noaptea trecută am visat despre el și l-am văzut așa de lîmpede, pe cum te văd pe tine, Tirzo. Tu scii, că avem să credem visurilor, căci și părinții nostri au făcut-o. Mi-se pare, că suntem în curtea femeilor, chiar la pôrta, carea se zice cea frumosă; eu noi erau multe femei, și el veni și se opri în umbra porții și privi în cōce și în colo, într-o parte și într'altele. Iuima îmi bătea tare. Sciam, că pe noi ne cărcă, și-i întinsei brațele și alergă spre el chemându-l pe nume. El mă aude și mă vădu, dar nu mă cunoștu. În clipa următoare dispără.“

„Ore nu ar fi tomai așa, dacă l-am întîlni în adevăr? Noi ne-am schimbat așa de tare.“

„S-ar putea, înse —“ Capul mamei se plăcă, și o trăsătură de durere se arată pe față ei; dar ea se reculege și zice mai de parte: „Înse noi am putea să înșe descoperim.“

Tirzah își ridică brațele și se tângui din nou.

„Apă, mamă, apă! Numai o picătură!“

Mama privi în jur de sine fără ajutori. De atâtea ori pomenise numele lui Dumnezeu și promisese ajutori în numele lui, căcă repetarea începu a i-se pără ca o hulă. O umbră și intunecă slabă lumină, și ea ajunse așa de departe, căcă începu a crede, că i-se apropiere moarte, că ea așteptă a fară, ca să intre, în dată ce i-se va depărta credința. Ea pe jumătate inconscie de sine și fără de intenție hotărâtă grăsește din nou, pentru că trebuie să grăescă:

„Răbdare, Tirzo! Ei vin, — în dată sănătate!“

I-se pără, că aude un sgomot prin gaura zidului despărțitoriu, carea era singura ei legătura cu lumea. Si ea nu se înșelase. La o clipă după aceea sună strigarea criminalistului prin cămară. Tirzah încă o audă, și amindouă se seculară înțindu-se încă tot imbrătișate.

„Lăudat să fie Domnul în veac!“ strigă mama cu ardore credinței și sperării redobândite.

„Ascultați!“ audă după aceea strigând. „Cine sunteți?“

Glasul să era străin. Ce avea de a face? A fară de cuvintele Tirzei acestea au fost primele și singurele cuvinte, cari le audă mama acum de opt ani. Întorsutura a fost sgușuită, — de la moarte la viață, — și așa de fără de veste!

„O femeie din casa lui Israel, carea e îngropată aici de vie cu fizică-sa. Ajută-ne de grab, că perim!“

„Nu te teme! În dată mă întorc!“

Femeile plângău cu glas tare. Le-aș aflat. Se apropia ajutor. De la dorință la dorință sbara sperarea, pe cum sboră rîndu-nelele ciripitor. Le-aș aflat, ele și vor redobândi libertatea. Si apoii li-se vor restituiri totă, totă cele ce perduseră: patrie, vașă, avere, fiu și frate! Slaba lumină se lingură în jurul lor, ca și cum ar fi avut lucirea zilei; ele își uită de durere și de sete și de foame și de amenințarea morții, cădără la pămînt și plângău, una în brațele celei alalte.

„Si acumă nu avură, să aștepte mult. Gresi pără labul spuse istoria sa pe larg, dar în sfârșit totuși o terminase. Tribunul era sprinten.

„Auști!“ strigă el prin gaură.

„Aci suntem!“ zise mama ridicându-se de la pămînt.

În dată audiră alt sunet într-alt loc, — erau lovitură făcute în zid, — lovitură repeză, zurăitorie de unele de fer. Ea nu grăia, și nici Tirzah nu grăia, ei amindouă ascultați. Că de bine pricepea ele, ce vor, să însemne totă aceasta, — că li-se deschide calea spre libertate! Omeni, cari au fost îngropăți

multă vreme în puțuri adânci, și în toemai așa, cum se apropie măntuitorii lor, pe cari îi au chemat cu lovituri de ruști și de ciocane, și răspund acuma cu inima cuprinsă de sentimentul multămîtei. Ochii lor nu se mișcă de pe locul, din care vin sunetele; ei nu îndrăznesc să intorece de acolo privirile, ca și cum să teme, că lucru va începe, și ei era vor căde pradă desperării.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut

Calendarul „Unirii“ pe 1898 Anul II

cu urmatorul cuprins bogat și interesant: Cronologie, Serbătorile, Regentul, Întunecinii. Anotimpuri, Umbrelarea timpului, Lunile cu povești economice și semne de timp. Regenții europeni. Sematismul provinției mitropolitane de Alba Iulia cu specificarea parochilor în românesc și unguresc și cu posta ultimă și a parochilor, cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Oradea, schiță biografică (cu un portret foarte succese). „Christos a inviat“, poesie de Al. Vlăhuță. *George Coșbuc* (cu portret) note biografice și trei poesii: *Epigramă* (în vrăsta de 12 ani), *Peceri* (de 14 ani) și *Beda* (din 1886). *Ales Bohatel*, biografie și portret. *Cisme de imprunut și Să turciu-se bătălu*, anecdote hazlili de Th. D. Speranță. *Glimne. Morți nostri* (bărbății gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul br. *David Urs și Iosif Hossu*. *Sfaturi*. Posta. Scala timbrelor. Tîrgurile. Inserțiuni.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că acest Călindar este cel mai potrivit și mai bun pentru preoțimea noastră gr. cat. în special.

Prețul unui exemplar 35 cr. cu porto 40 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. Comentariu al liturgiilor bisericilor grecesc compus de Dr. Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blas 1897. Tipografia seminarului archidiocesan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctoanelui.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michael Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrânețe tradus de Andrei P. Liviu canonico-abate gr. cat. în Lugos, editat de Gavril Pop canonico în Blas. Prețul broș. 50 cr. Blas 1897. Tipografia seminarului archidiocesan. Sintem informații, că dă editor venitul curat al acestei publicații destinate pentru un scop cultural.

La tipografia seminară se adă de vîndare:

Legile politico-bisericescă din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinații ministrale, traduse, edate și comentate la ordinul

Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atenția clerului nostru asupra acestui op. Fără de carteacă nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după ce prin legile politico-bisericescă s-au schimbat totă raporturile de drept privitor la căsătorie. Toamă de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsească această carte, în care se află totă cele, de căte are trebuință preotul în urma situațiilor nouă create prin legile acestei.

Euchologiu

ediția a doua, revăzută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagini, pe hârtie velină, tiparită în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în peteare fl. 3.80.

Instituțiunile calvinescă în biserică românescă din Ardél, fazele lor în trecut și valoarea în prezentă.

Studiul istorico-canonic de Dr. Alexandru Gramă. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procură cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blas (Balázsfalva).

Cestiuini

din

dreptul și istoria bisericii românesc unite, studiu apologetic din incidentul invectivei „Gazetei Transilvaniei“ și a lui Nicolae Densusană asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele partii espedite franco 1 fl. 85 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

sale respective și ale plenipotențiilor împreună cu plenipotență.

Bilanțul original e spus spre vedere publică în localul institutului.

12 szám
1898.

(3) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 1897. évi 5088 számú végzése következetében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Corvinus S. és fia javára övv. Vilt Miklósné Turk Gizeila ellen 170 frt 75 kr s jár. erejéig 1897. évi Oktober hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 723 frt — krra becüüt házi butorok és 1 zongorából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 5138/1897. számú végzése folytán 157 frt 84 kr tőkekövetelés, ennek 1896-ik évi Oktober hó 30-ik napjától járó 5%, kamatai és eddig összesen 35 frt 5 krban birólag már megállapított költségek erejéig Balázsfalván alperes lakásánál leendő eszközölésére 1898-ik évi Február hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1898-ik évi Január hó 17-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.

16 szám
1898.

(4) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 1897-ik évi 4893. számú végzése következetében Oltén Vasul ügyvéd által képviselt Pátria takarékpénztár javára Popa Geraszin és társai ellen 265 frt — kr s jár. erejéig 1897-ik évi November hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 400 frt — krra nevezetesen: Krcsúnén Nikuláénál bocsült 2 tehén, 1 ökörszekér és 6 székér széna, továbbá Popa Nikuláé Mozannál bocsült 2 tehén, 1 ökörszekér és 3 székér széna és végre Popa Vaszilie Mozannál bocsült 2 tehén, 10 székér széna és 1 ökörszekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 5427/1897. számú végzése folytán 265 frt — kr tőkekövetelés, ennek 1896-ik évi Julius hó 20-ik napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 47 frt 58 krban birólag már megállapított költségek erejéig Besenyőben alperesek lakásainál leendő eszközölésére 1898-ik évi Február hó 7-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1898-ik évi Január hó 18-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.